ORDINUL INVENTATORILOR ȘI INOVATORILOR EUROPENI

Programul de relansare economică a industriei românești

EUROINNOVATIONORDER.COM · DOCUMENT DE POZIȚIE

Document de poziție adresat instituțiilor publice · noiembrie 2026

Ordinul Inventatorilor și Inovatorilor Europeni supune atenției instituțiilor statului un program de relansare a industriei românești pornind de la invențiile aplicate. Programul are trei componente legate între ele: direcțiile de relansare industrială, un mecanism de finanțare a inovațiilor românești prin titluri de stat dedicate și un for de selecție a proiectelor, coordonat de Ordin, cu reguli publice de evaluare.

Sinteză

România cheltuiește pentru cercetare și dezvoltare 0,5% din produsul intern brut și se află pe ultimul loc în European Innovation Scoreboard 2025. Invențiile românești primesc medalii la saloanele internaționale, însă puține ajung în fabrici, pentru că lipsesc banii pentru prototip și pentru seria-pilot, lipsește un cumpărător dispus să își asume primul risc și lipsește o instituție capabilă să aleagă, dintre sute de propuneri, pe cele cu șanse reale în producție.

Statul a demonstrat în ultimii ani că poate atrage economisirea populației și capitalul investitorilor pentru scopuri precise: peste 21 de miliarde de lei prin programul Fidelis în 2025 și 2 miliarde de euro prin prima emisiune de obligațiuni verzi, în 2024. Programul propune folosirea aceluiași instrument pentru inovare: o linie de titluri de stat cu destinație declarată, alimentând un fond național pentru invenții aplicate, cu proiectele selectate de un for de specialiști independenți.

Punctul de plecare

0,5%
din PIB pentru cercetare și dezvoltare în 2024, față de media europeană de 2,2%
Eurostat

27 / 27
locul României în clasamentul european al inovării, cu 37,7% din media UE
European Innovation Scoreboard 2025

11,8%
nivelul IMM-urilor românești la inovațiile de produs, raportat la media UE
European Innovation Scoreboard 2025

2%
dintre firme au intensitate digitală foarte ridicată, cea mai mică pondere din UE
Eurostat, 2025

21 mld. lei
atrași de stat de la populație prin titlurile Fidelis în 2025, în 11 ediții
Ministerul Finanțelor, Bursa de Valori București

2 mld. €
prima emisiune de obligațiuni verzi a României, februarie 2024, cu destinație declarată
Ministerul Finanțelor

Primele patru cifre măsoară decalajul față de Europa, iar ultimele două arată că statul are deja la îndemână instrumentele financiare pentru a-l reduce.

1. Relansarea industriei prin invenţii aplicate

Industria românească a crescut în ultimele două decenii mai ales prin producție în lohn și prin investiții străine, cu proiectare și brevete aflate în afara țării. Valoarea adăugată rămâne astfel scăzută, iar locurile de muncă depind de decizii luate în alte capitale. O industrie construită pe tehnologii proprii păstrează în România partea cea mai valoroasă a lanțului: concepția, proprietatea intelectuală și exportul de produse finite.

Programul propune concentrarea efortului pe cinci domenii, alese după numărul de invenții românești existente și după capacitatea de producție disponibilă: construcții de mașini și echipamente industriale; agricultură și industrie alimentară; construcții durabile și materiale noi; energie, biomasă și economie circulară; tehnologii cu dublă utilizare, civilă și de apărare.

Pentru fiecare domeniu, programul prevede trei pârghii. Prima este finanțarea în trepte, descrisă în capitolul următor. A doua este statul ca prim client. Legislația achizițiilor publice permite deja parteneriatul pentru inovare, adică posibilitatea unei autorități contractante de a comanda dezvoltarea și apoi cumpărarea unui produs inexistent încă pe piață. Programul propune ca ministerele, companiile de stat și autoritățile locale să rezerve o parte din achizițiile anuale pentru astfel de contracte. A treia pârghie este producția-pilot în apropierea universităților tehnice, în spații industriale existente, unde inventatorul, laboratorul universitar și producătorul pot lucra împreună până la prima serie vandabilă.

2. Finanţarea: titluri de stat pentru inovare

Mecanismul propus folosește infrastructura existentă a Ministerului Finanțelor. O parte din emisiunile anuale de titluri de stat, destinate populației și investitorilor instituționali, primește o destinație declarată: finanțarea invențiilor românești aplicate în producție. Modelul juridic și de raportare există deja, fiind cel folosit din 2024 pentru obligațiunile verzi, unde sumele atrase sunt urmărite separat și raportate public pe categorii de proiecte.

Sumele atrase intră într-un Fond Național pentru Invenții Aplicate, administrat de o instituție financiară publică existentă, pentru a evita costul unei structuri noi. Pentru început, programul propune o tranșă-pilot de ordinul a 500 de milioane de lei, sub 3% din volumul atras prin Fidelis într-un singur an, suficientă pentru un portofoliu de câteva sute de proiecte în primele etape.

Fondul finanțează proiectele în trepte, fiecare treaptă deschizându-se numai după îndeplinirea obiectivelor celei anterioare:

Treapta	Scopul	Instrumentul	Valoare orientativă
Prototip	dovada funcționării tehnice	grant, decizie în cel mult șase săptămâni	5.000–50.000 €
Validare industrială	prototip testat în condiții reale, certificări	avans rambursabil din vânzări sau împrumut convertibil	50.000–500.000 €
Serie-pilot și producție	prima serie vandabilă, intrarea pe piață	participație minoritară sau garanție, cu cofinanțare privată obligatorie	peste 500.000 €

Banii se întorc în fond pe mai multe căi: rambursarea avansurilor din vânzări, redevențe din licențierea brevetelor, vânzarea participațiilor după consolidarea firmelor. Experiența fondurilor publice de inovare din Europa arată că un portofoliu de acest tip recuperează integral costurile numai pe termen lung și numai prin câteva proiecte de mare succes, de aceea dobânda titlurilor se plătește, ca pentru orice datorie publică, din bugetul de stat. Câștigul statului vine din impozitele pe profit și pe salarii ale firmelor nou create, din exporturi și din locurile de muncă păstrate în țară.

Mecanismul conține patru garanții: sumele atrase se urmăresc separat de restul datoriei publice; fondul publică anual un raport cu proiectele finanțate, sumele plătite și rezultatele obținute; fondul este auditat de Curtea de Conturi; iar proiectele finanțate trebuie să producă în România pe toată durata finanțării.

3. Forul Național de Selecție a Invențiilor

Selecția proiectelor decide reușita oricărui fond de inovare. Programul propune un for de selecție coordonat de Ordinul Inventatorilor și Inovatorilor Europeni, organizație cu experiență directă în evaluarea invențiilor și cu acces la comunitatea inventatorilor, a cercetătorilor și a profesorilor din universitățile tehnice. Ordinul asigură secretariatul, metodologia de evaluare, organizarea apelurilor de proiecte și componența listelor de evaluatori.

Forul lucrează pe trei paneluri. Panelul tehnic, format din profesori ai universităților tehnice și cercetători din institutele naționale, apreciază noutatea și maturitatea soluției. Panelul economic, format din specialiști din industrie, din băncile comerciale și din fondurile de investiții, apreciază piața, costurile și capacitatea de producție. Panelul de impact apreciază efectele asupra energiei, mediului, securității și ocupării. Fiecare propunere primește cel puțin trei evaluări independente.

Evaluarea urmează cinci etape: verificarea eligibilității (cerere de brevet publicată sau brevet acordat, producție planificată în România); evaluarea tehnică; evaluarea economică; audierea echipei; recomandarea finală, cu punctaj și motivare scrisă. Criteriile și ponderile lor sunt publicate înaintea fiecărui apel:

Criteriul	Pondere
Noutatea și maturitatea tehnică a soluției	30%
Potențialul de piață și de export	25%
Producția și locurile de muncă create în România	20%
Capacitatea echipei de a duce proiectul la capăt	15%
Impactul asupra energiei, mediului și securității	10%

Rolurile sunt separate. Forul evaluează și recomandă, fondul contractează și plătește, Curtea de Conturi verifică. Pentru credibilitatea selecției, programul prevede reguli stricte: declarații de interese pentru toți evaluatorii; retragerea obligatorie a oricărui membru al Ordinului din evaluarea unui proiect propriu, al unei rude sau al unei firme cu legături directe; rotația evaluatorilor de la un apel la altul; publicarea listei proiectelor recomandate, a punctajelor și a grilelor de evaluare; o cale de contestație soluționată de evaluatori diferiți de cei inițiali.

4. Măsuri de însoțire

O agenție națională pentru creativitate și transfer tehnologic. Pe termen mediu, funcțiile fondului și ale forului pot fi reunite într-o agenție dedicată, cu ghișeu unic pentru inventatori, registru național al invențiilor cu potențial de aplicare și parteneriate cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

Educația gândirii creative. Școala exersează mai ales reproducerea cunoștințelor. Programul propune disciplina „Inițiere în creația tehnică” în liceele tehnologice și în universitățile tehnice, criteriul creativității în evaluare și o școală academică de inventică pregătind ingineri de producție, ingineri creativi și ingineri de cercetare.

Bioeconomie și combaterea deșertificării. Biomasa a asigurat aproximativ 59% din consumul de energie regenerabilă al Uniunii Europene în 2021, iar circa 30% din teritoriul României are condiții aride sau semiaride. Programul propune proiecte-pilot de economie circulară pe biomasă în comunități rurale, cu respectarea criteriilor de sustenabilitate din Directiva (UE) 2023/2413.

Diaspora. Aproximativ 3,6 milioane de persoane născute în România trăiesc în țări OCDE, iar în Canada și în Statele Unite majoritatea au studii superioare. Specialiștii din aceste comunități pot participa ca evaluatori în for, ca mentori ai proiectelor și ca intermediari pentru piețele externe. Ordinul are deja ambasadori în Statele Unite, Germania, Republica Populară Chineză și Republica Moldova.

5. Calendar propus

Măsura	Instituții vizate	Orizont
Grup de lucru pentru cadrul titlurilor de stat pentru inovare	Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei	3–6 luni
Constituirea Fondului Național pentru Invenții Aplicate	Guvernul, instituția financiară publică desemnată	6–9 luni
Protocolul pentru Forul Național de Selecție	Ministerul Economiei, Ordinul, universitățile tehnice	3–6 luni
Prima tranșă-pilot și primul apel de proiecte	Ministerul Finanțelor, fondul, forul	12 luni
Rezervarea unei cote de achiziții pentru parteneriate de inovare	ministerele, companiile de stat, autoritățile locale	12–18 luni
Modulul de inițiere în inventică	Ministerul Educației, universitățile tehnice	următorul an universitar

Contribuția Ordinului

Ordinul reunește inventatori, cercetători, profesori universitari și antreprenori, cu o activitate publică documentată de peste zece ani prin emisiuni de televiziune, presă și participări la saloanele internaționale de invenții. Pentru acest program, Ordinul se angajează să elaboreze metodologia de selecție împreună cu instituțiile interesate, să constituie listele de evaluatori, să organizeze primul apel-pilot și să participe la grupurile de lucru și la consultările publice dedicate competitivității economice.

Fiecare invenție aplicată în România înseamnă o fabrică în plus, salarii plătite aici și un produs exportat sub marcă românească. Programul cere statului să pună la lucru, pentru acest scop, instrumente folosite deja cu succes.

Contact: contact@euroinnovationorder.com · +40 753 453 262

Surse

- Eurostat, cheltuielile cu cercetarea și dezvoltarea în UE, 2024
- Comisia Europeană, European Innovation Scoreboard 2025, profilul de țară România
- Eurostat, intensitatea digitală a întreprinderilor, 2025
- Ministerul Finanțelor și Bursa de Valori București, rezultatele programului Fidelis, 2025
- Ministerul Finanțelor, prima emisiune de obligațiuni verzi a României, februarie 2024
- Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice, parteneriatul pentru inovare; Legea nr. 98/2016
- Curtea de Conturi Europeană, Raportul special nr. 33/2018, „Combaterea deșertificării în UE”
- Comisia Europeană, biomasa în mixul energetic al UE; Directiva (UE) 2023/2413
- OCDE, Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants